

APTAUJAS ANKETAS “RĪGAS VĒSTURISKĀ CENTRA UN TĀ AIZSARDZĪBAS ZONAS PUBLISKĀS ĀRTELPAS KVALITĀTES NODROŠINĀŠANAS IESPĒJAS” METODOLOĢIJA UN REZULTĀTI

Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas publiskās ārtelpas (PĀ) attīstības vadlīniju izstrādes ietvaros tika izveidota anketa par iesaistīto pušu viedokli jautājumos par publiskās ārtelpas kvalitātes nodrošināšanas iespējām. Aptauja tika sagatavota ar nodomu ierosināt diskusiju par ārtelpas plānošanas jautājumiem iesaistīto institūciju pārstāvju vidū. Tā tika izstrādāta ar mērķi izziņāt pārstāvju viedokli par publiskās ārtelpas organizēšanas gaitu, apzinot izaicinājumus, labās prakses piemērus un idejas uzlabojumiem.

Aptaujas izstrādātāji ir SIA “ALPS ainavu darbnīca” un pilsētu plānošanas eksperti. Aptauja tika sūtīta *Word* formātā 30 Rīgas publiskās ārtelpas veidošanas procesā iesaistītajiem pārstāvjiem - valsts institūcijām, plānošanas, būvniecības, uzturēšanas organizācijām. Materiāls tika izsūtīts 2019. gada decembrī. Atbildes nesaņemšanas gadījumā tika izsūtīts atgādinājuma e-pasts.

Tika saņemtas atbildes no vienpadsmit institūcijām. Anketas apjoms, atvērto atbilžu skaits un institūciju darbības specifika ierobežoja anketas rezultātu skaitu un sniegto atbilžu daudzumu.

Aptaujas rezultāti tika apkopoti un prezentēti **RADI RĪGU! 2020** programmas “Rīgas vēsturiskais centrs - zaļā laboratorija ietvaros.

Aptaujas saturs

Anketas jautājumi tika sagrupēti četrās sadaļās. Sadaļā *A* tika jautāts par institūciju pārstāvju izpratni par publiskās ārtelpas (PĀ) kvalitāti un uzturēšanu - par ārtelpas struktūras elementiem, kvalitātes kritērijiem, institūciju iesaisti ārtelpas pārvaldībā, organizēšanas stratēģijām un prioritātēm. *B* sadaļā tika pievērsta uzmanība jautājumiem par institūcijā izmantotajiem pasākumiem PĀ kvalitātes kritēriju noteikšanā un izvērtēšanā, esošajiem un nepieciešamajiem speciālistiem, kas ir atbildīgi par kvalitatīvas ārtelpas uzturēšanu. Aptaujas *C* sadaļā tika analizēta institūciju iekšējā un savstarpējā komunikācija. Tika vaicāts par komunikācijā iesaistītajām institūcijām, izglītības iestādēm un sabiedrību, nepieciešamajiem speciālistiem. Jautājumi iekļāva komunikācijas veidu uzskaiti. *D* sadaļas jautājumi tika saistīti ar PĀ uzturēšanas politikas veidošanu un nepieciešamajiem uzlabojumiem. Tika izstrādāti četri aptaujas formāti atkarībā no institūciju specifikas.

Rezultātu kopsavilkums

A sadaļa

Institūciju izvirzītie prioritārie uzdevumi saistīti ar pakalpojumu un apkaimju centru ārtelpas apstādījumu izveidi, drošu gājēju un velosipēdu satiksmes nodrošināšanu. Tika norādīts, ka vienotu apstādījumu kvalitātes uzturēšanu apgrūtina lielais iesaistīto pušu skaits, savstarpējais komunikācijas un vienotu vadlīniju trūkums. Iemesli, kādēļ ilgtermiņa stratēģija nav izveidota saistīta ar politisko lēmumu trūkumu un faktu, ka stādījumu kopšana nav institūciju kompetencē.

B sadaļa

Uzskaitot kvalitātes kritērijus, kas ievēroti PĀ uzturēšanas procesā, institūcijas visbiežāk norādīja šādus faktorus - mūsdienīgs labiekārtojums (6 institūcijas), vienots ārtelpas tīklojums (4), publiskās ārtelpas integritāte (4) un sabiedrības iesaiste (3). Publiskajā ārtelpā kvalitātes kritēriji tiek integrēti stādījumu un infrastruktūras projektēšanā un uzraudzībā.

Speciālisti, kuri atbild par publiskās ārtelpas labiekārtojuma kvalitātes nodrošināšanu institūcijās ir ainavu arhitekti, inženieri, ceļu un elektroinženieri. Vībiežāk, papildus speciālistu piesaiste netiek veikta nelielā apsekojamo objektu apjoma, institūcijas saimnieciskās darbības veida un pietiekošo iekšējo resursu dēļ. Tāpat tika norādīts, ka iespējama esošo speciālistu papildus izglītošana PĀ jautājumos. Publiskās ārtelpas kvalitātes monitorings institūcijās lielākoties netiek veikts, vai tiek veikts daļēji. Tiek pārvaldīti ārpakalpojuma veiktie stādījumu kopšanas pakalpojumi.

C sadaļa

Komunikācijā par publiskās ārtelpas jautājumiem iesaistītas pašvaldības, valsts un citas institūcijas - Rīgas meži, Rīgas gaisma, Rīgas ūdens, Rīgas siltums, Rīgas serviss, RD Satiksmes departaments, RD Īpašuma departaments, Rīgas Būvvalde, RD Pilsētas attīstības departaments, RD Mājokļu un vides departaments, Rīgas pilsētas izpilddirekcijas, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, projektētāji, nevalstiskās organizācijas un iedzīvotāji.

Ar citām institūcijām par publiskās ārtelpas jautājumiem tiek komunicēts saņemot ziņas par problēmām iestāžu ārtelpā; sniedzot konsultācijas; parku, apstādījumu, skvēru, ielu un infrastruktūras projektēšanas, būvniecības un uzturēšanas laikā. Galvenie komunikācijas veidi ir - vēstules, e-pasti, sanāksmes, konsultācijas pa telefonu. Ar sabiedrību institūcijas organizē komunikāciju sociālajos tīklos, mājaslapā, sanāksmēs, semināros, atbildot uz vēstulēm, projektu konkursos un tikšanās reizēs.

Institūciju pārstāvji iesaka regulāras tikšanās ar institūciju speciālistiem, lai pārrunātu aktualitātes par publiskās ārtelpas uzlabošanu. Tāpat tiek norādīts, ka būtu nepieciešama pārvaldoša institūcija - savstarpējā komunikācija nav iemesls problēmām, bet gan kopēja skatījuma uz to, kādai būtu jābūt PĀ, trūkums.

D sadaļa

Jautājumā par ieteikumiem PĀ politikas veidošanā, institūcijas norāda vajadzību izveidot vienotu stādījumu identitāti, vienojoties par apstādījumu krāsām, akcentiem un variācijām. Tāpat tiek norādīts, ka trūkst Parku apsaimniekošanas saistošie noteikumi. Tiek ieteikts uzlabot atkritumu apsaimniekošanu Vecīgā, esošās atkritumu tvertnes nomainot uz ietilpīgākām un vizuāli estētiskākām. Tāpat institūciju pārstāvji piedāvā risinājumu ieviest institūciju, kas regulētu un saskaņotu vienotus PĀ risinājumus pilsētā.

SECINĀJUMS

Aptauja kā institucionālo viedokļu noskaidrošanas rīks un pamatojums institucionālās struktūras izmaiņām nav efektīva vairāku iemeslu dēļ

- Aptaujai netiek pievērsta pietiekama uzmanība un tā pārsvarā tiek pildīta pavirši, ar mērķi formāli izpildīt uzdevumu
- Institucionālās struktūras izmaiņas nav ikdienas risināmais uzdevums un respondents iepriekš nav veicis izpēti vai nav veltījis laiku pārdomām par šo tēmu
- Respondents apzināti vai neapzināti pārstāv savas sociālās grupas (institūcijas) sociālo identitāti, kura nosaka pozitīvo attieksmi pret savu grupu un vēlmi to parādīt labākā gaismā
- Aptauja ir rakstīts dokuments, kurš apstiprina respondenta atbildību par viedokļa iespējamo izmantošanu pret viņu vai institūciju
- Institucionālā aptauja nevar skatīties anonīma, kas ietekmē respondenta atbilžu patiesumu